

Caixa d'eines

**Guanyar per viure:
com la comunitat de biblioteques
d'Ucraïna resisteix l'agressió russa**

Oksana BRUYAdaptació: Monica Steletti
Traducció de l'italià: Pep TornArticle rebut al maig del 2023;
revisat al juliol del 2023.**DOI**<https://doi.org/10.60940/itemn75id422152>

Guanyar per viure: com la comunitat de biblioteques d'Ucraïna resisteix l'agressió rusa¹

Resum: L'assaig d'Oksana Bruy posa llum al paper crític que juguen les biblioteques i els bibliotecaris en la preservació del patrimoni cultural ucraïnès, la promoció de l'educació i el suport a les seves comunitats en temps de crisi. Des de la invasió a gran escala d'Ucraïna per part de Rússia el febrer del 2022, malgrat els reptes als quals s'enfronten les biblioteques, com ara l'ocupació de territoris, la destrucció d'infraestructures, la pèrdua de llibres i equipaments, així com el desplaçament de persones, els bibliotecaris han continuat mantenint les seves biblioteques obertes i establert vincles amb comunitats locals i internacionals. Els bibliotecaris han assumit un paper actiu en donar suport a la seva comunitat local responent a una demanda creixent de cursos d'Ucraïna, formació en educació digital, informació i alfabetització mediàtica. A més, s'han ofert per fer xarxes de camuflatge, recollir paquets d'aliments i organitzar ajuda humanitària. Al mateix temps, els edificis de les biblioteques s'han utilitzat com a refugis antiaeris i estacions de recàrrega durant els talls elèctrics. Finalment, Bruy argumenta que el paper social de les biblioteques no ha canviat durant la guerra sinó que s'ha fet més evident. La resiliència de la comunitat bibliotecària, l'esperit indestructible i la creença en el futur inspiren la confiança que els ucraïnesos guanyaran la seva batalla per la llibertat.

Paraules clau: biblioteques, preservació, conservació, patrimoni cultural, patrimoni documental, guerra, Ucraïna.

1. La traducció d'aquest article es basa en el text presentat per Oksana Bruy el 23 de febrer a l'Institut Universitari Europeu de Fiesole i el 24 de febrer del 2023 a Testo (Fira del llibre i de l'autoria de Florència: <https://testo.pittimmagine.com/>). El Consell Editorial de la revista *Ítem* vol expressar un sincer agraïment a Pep Torn, director de la Biblioteca de l'Institut Universitari Europeu, per fer possible la visita d'Oksana Bruy a Florència i a Monica Steletti la posterior publicació d'aquest article. Bruy, Oksana. "Come la comunità bibliotecària ucraina sta resistendo all'aggressione russa". *Biblioteche oggi*, vol. 41, núm. 4 (2023: maig), p. 3-8.

Ganar para vivir: como la comunidad de bibliotecas de Ucrania resiste la agresión rusa

Resumen: El ensayo de Oksana Bruy pone luz al papel crítico que juegan las bibliotecas y bibliotecarios en la preservación del patrimonio cultural ucraniano, la promoción de la educación y el apoyo a sus comunidades en tiempos de crisis. Desde la invasión a gran escala de Ucrania por parte de Rusia en febrero de 2022, a pesar de los retos a los que se enfrentan las bibliotecas, como la ocupación de territorios, la destrucción de infraestructuras, la pérdida de libros y equipamientos, así como el desplazamiento de personas, los bibliotecarios han continuado manteniendo sus bibliotecas abiertas y estableciendo vínculos con comunidades locales e internacionales. Los bibliotecarios han asumido un papel activo al apoyar a su comunidad local respondiendo a una demanda creciente de cursos de Ucrania, formación en educación digital, información y alfabetización mediática. Además, se han ofrecido para realizar redes de camuflaje, recoger paquetes de alimentos y organizar ayuda humanitaria. Al mismo tiempo, los edificios de las bibliotecas se utilizaron como refugios antiaéreos y estaciones de recarga durante los cortes eléctricos. Por último, Bruy argumenta que el papel social de las bibliotecas no ha cambiado durante la guerra, sino que se ha hecho más evidente. La resiliencia de la comunidad bibliotecaria, el espíritu inquebrantable y la creencia en el futuro inspiran la confianza en que los ucranianos ganarán su batalla por la libertad.

Palabras clave: bibliotecas, preservación, conservación, patrimonio cultural, patrimonio documental, guerra, Ucrania.

To win to live: how the community of Ukrainian libraries resists the russian aggression

Abstract: The essay by Oksana Bruy sheds light on the critical role that libraries and librarians play in preserving Ukrainian cultural heritage, promoting education, and supporting their communities in times of crisis. Since Russia's largescale invasion of Ukraine in February 2022, despite the challenges faced by libraries, including the occupation of territories, destruction of infrastructure, loss of books and equipment, as well as displacement of people, the librarians have continued to keep their libraries open and developed ties with local and international communities. Librarians have taken an active role in supporting their local community by responding to a growing demand for Ukrainian Language courses, training on digital education, information, and media literacy. In addition, they have volunteered to make camouflage nets, collected food packages, and sorted out humanitarian aid. At the same time, library buildings have been used as bomb shelters and charging stations during power outages. Finally, Bruy argues that the social role of libraries has not changed during the war but has become more apparent. The library community's resilience, unbreakable spirit, and belief in the future inspire confidence that Ukrainians will win their battle for freedom.

Keywords: libraries, preservation, conservation, cultural heritage, documentary heritage, war, Ukraine.

Avui, 24 de febrer del 2023, és el primer aniversari de la invasió russa d'Ucraïna: fa un any ens vam despertar en un altre món, un món on les sirenes antiaèries que sonen cada dia a tot el país han fet que la vida quotidiana de tots els ucraïnesos sigui una experiència angoixant.

El periodista ucraïnès Sergiy Gladkevych va escriure una publicació al seu perfil de Facebook que diu així: “Vola... Estàs prenent cafè i planejant el teu dia. Però aquest dia ja s'ha acabat. Perquè vola... Un nen vol menjar-se les farinetes, està inquiet. I la mare li ensenya la seva joguina preferida. L'última vegada. Perquè està volant... Vola per matar-los. Està volant per prendre'ls la vida per la diversitat d'idiomes, de pensaments, d'obstinació i d'amor a la llibertat. Més tard, s'escriuran llibres i es produiran pel·lícules. Però serà en el futur. El dolor canvia amb el temps. Passa amb el temps. Però el temps també és ara, cada segon. Des d'un míssil a l'altre. D'un avís d'atac aeri a l'altre. De la vida a la mort...”

Aquesta publicació de Sergiy Gladkevych és un clar testimoni de com de terrible i despietada és la guerra.

Començaré presentant-vos algunes estadístiques, són xifres horribles: 19 milions d'ucraïnesos han estat forçats a abandonar les seves llars i s'han convertit en refugiats; 2 milions d'ucraïnesos, inclosos 200.000 nens, van ser deportats a Rússia. Més d'11.415 civils han resultat ferits i 7.068 morts, inclosos 338 nens. Els russos diuen que han vingut a Ucraïna per desmilitaritzar i alliberar els ucraïnesos dels nazis. En realitat estan exterminant civils. S'han destruït milers d'edificis, inclosos hospitals, museus, editorials i centenars d'escoles, universitats i biblioteques.

El Ministeri de Cultura i Política d'Informació d'Ucraïna ha creat un lloc amb informació actualitzada sobre les institucions culturals ucraïneses destruïdes per les tropes russes.

A finals del 2021, hi havia 30.000 biblioteques de les quals:

- 12 biblioteques nacionals i estatals.
- Aproximadament 15.000 biblioteques públiques amb oficines.
- Aproximadament 15.000 biblioteques escolars.
- 181 biblioteques universitàries.
- 270 biblioteques d'instituts de recerca.
- 63 biblioteques per a cecs.

per a un total de:

- 500 milions de llibres.
- 16,5 milions d'usuaris a l'any.
- 53.000 empleats.

Actualment, no se sap exactament quantes biblioteques hi ha a Ucraïna, quants llibres ni quants bibliotecaris hi treballen. Moltes biblioteques han estat tancades, destruïdes i danyades pels russos i moltes col·leccions de llibres, equips informàtics i tècnics, així com molt de mobiliari, s'han perdut. A més, un nombre desconegut de bibliotecaris s'han traslladat a altres ciutats o a l'estranger, i alguns han estat assassinats.

Les noves estadístiques, més actualitzades, estaran disponibles al juny del 2023. No obstant això, les xifres ja són reveladores.

Es coneix que més de 500 biblioteques públiques i universitàries han estat danyades i destruïdes, entre aquestes: tres biblioteques nacionals i estatals —la Biblioteca Nacional d'Ucraïna “V.I. Vernadsky”, la Biblioteca Científica i Mèdica Nacional d'Ucraïna (NNMBU) i la Biblioteca Científica Estatal “V.G. Korolenko” a Khàrkiv—, així com unes vint-i-cinc biblioteques universitàries. Les xifres augmenten contínuament. A Khàrkiv, les biblioteques universitàries van ser les més afectades, vuit només en aquesta ciutat universitària, que abans del 24 de febrer comptava amb una seixantena d'universitats i col·legis. Les col·leccions especials de documents de la biblioteca de la Universitat Nacional de Khàrkiv “Vasyl' Karazin” estan en perill i passa el mateix amb les biblioteques universitàries de Mykolaiv, Kherson, Chernihiv, Sumy i Irpin.

Actualment, no se sap exactament quantes biblioteques hi ha a Ucraïna, quants llibres ni quants bibliotecaris hi treballen.

El 10 d'octubre del 2022, quan es va desencadenar el primer atac massiu de míssils a Kíev, es va produir una explosió a només 50 metres de la biblioteca científica de la Universitat Nacional Taras Xevtxenko de Kíev, les col·leccions de la qual, inventariades en el Registre d'Estat d'objectes científics, formen part del patrimoni nacional d'Ucraïna. A conseqüència d'aquesta explosió, finestres, portes i sostre van patir greus danys.

Segons el Ministeri d'Educació i Ciència, almenys 3.098 centres educatius han estat danysats des de l'inici de la guerra i d'aquests, 438 han quedat totalment destruïts. I com que cada escola d'Ucraïna té una biblioteca, es pot suposar que aquests números corresponen al mateix nombre de biblioteques escolars.

El 2022, la Biblioteca Nacional del Parlament "Yaroslav Mudryi" va realitzar una enquesta en línia sobre l'estat de les biblioteques públiques durant l'agressió armada russa.²

El resultat d'aquesta enquesta, que no té en compte les biblioteques situades als territoris ocupats, revela que:

- 47 biblioteques van ser totalment destruïdes.
- 158 biblioteques van ser parcialment destruïdes.
- 276 biblioteques tenen danys menors.

Els danys es refereixen a col·leccions de llibres, material informàtic i tècnic, mobiliari, etc. D'aquestes, 131 biblioteques han patit pèrdues parcials, 81 ja no disposen de material tècnic, 178 han perdut part dels seus recursos

documentals i 48 biblioteques ja no disposen de cap document. Als territoris ocupats, els russos van destruir llibres ucraïnesos i fins i tot traduccions ucraïneses d'autors estrangers, així com la literatura històrica i de ficció no alineada amb la propaganda del Kremlin.

En dirigir-se a escoles, universitats, museus, arxius i biblioteques, Rússia està demostrant clarament el seu objectiu: destruir i esborrar la història, la cultura, l'educació, la memòria, el futur i la identitat del poble ucraïnès.

A Ucraïna també s'està produint un fenomen únic, el de les universitats i biblioteques deslocalitzades. Ja el 2014, 19 universitats amb les seves biblioteques van haver de ser traslladades dels territoris de Lugansk i Donetsk als territoris encara controlats per Ucraïna. Molts d'aquests edificis estan ara destruïts i universitats com la Universitat Estatal de Mariúpol s'han traslladat a Kíev o Lviv, o a altres ciutats on han intentat reorganitzar les seves activitats de formació i recerca. Un cas singular és el de la biblioteca científica regional de Lugansk, obligada a abandonar la ciutat ocupada per Rússia dues vegades: la primera vegada l'any 2014 i la segona l'any 2022. I encara que els bibliotecaris d'aquella universitat ara viuen en diferents llocs, dispersos per Ucraïna, la biblioteca —que no és només un edifici sinó que és sobretot una comunitat— no ha deixat de funcionar ni un sol dia perquè està constantment activa en línia. És la primera, i malauradament no serà l'última, biblioteca errant d'Ucraïna.

Actualment, les biblioteques d'Ucraïna s'enfronten a molts reptes. En primer lloc, els imposats diàriament per la guerra: l'artilleria i el tir de coets, l'ocupació de territoris, la destrucció d'infraestructures, assassinats massius i genocidi, la sortida de refugiats i desplaçats interns, la crisi econòmica, la crisi energètica i les apagades, etc. I després hi ha alguns reptes específics: el dany i la destrucció, la pèrdua

2. *Ukrainian Libraries during the Wartime: A Year in Review*. San José: San José State University School of Information, 2023. <https://ischool.sjsu.edu/webcast/ukrainian-libraries-during-wartime-year-review> [Consulta: 09/07/2023]

Segons el Ministeri d'Educació i Ciència, almenys 3.098 centres educatius han estat danyats des de l'inici de la guerra i d'aquests, 438 han quedat totalment destruïts.

de llibres i material, l'emigració de bibliotecaris professionals, el tancament de biblioteques, les col·leccions que no creixen i llibres rars que cal salvaguardar.

Com es poden afrontar aquests reptes? Confiant en la força de la comunitat, que en temps de guerra, especialment en la comunitat de bibliotecaris ucraïnesos, s'ha mobilitzat. Des dels primers dies de la invasió, l'Associació de Biblioteques d'Ucraïna ha estat treballant en xarxa mitjançant l'enfortiment dels laços entre les comunitats de bibliotecaris locals i internacionals que s'han mobilitzat per ajudar aquells bibliotecaris ucraïnesos que s'han trobat en circumstàncies de vida difícils. Les nostres activitats s'han centrat en l'assistència psicològica als bibliotecaris i en activitats de suport per desenvolupar les seves habilitats.

A Ucraïna hi ha dues xarxes importants de suport als bibliotecaris universitaris: la primera és la xarxa de centres metodològics situats a cinc capitals regionals, així com el principal centre metodològic de biblioteques universitàries a la biblioteca científica de la Universitat Nacional de Kíev. La segona xarxa està representada per la branca de biblioteques universitàries de l'Associació de Biblioteques d'Ucraïna. Com totes les biblioteques representades per l'Associació, les biblioteques universitàries organitzen nombroses activitats de suport al benestar psicològic, l'alfabetització informativa i mediàtica i les habilitats digitals. No obstant això, la missió principal dels bibliotecaris universitaris és donar suport a l'educació i la recerca a les universitats i amb aquesta finalitat l'any 2021 es va posar en marxa una Antiescola, una sèrie d'esdeveniments per intercanviar experiències i coneixements sobre diferents temes com ara

ciència oberta, accés obert, recursos educatius oberts, gestió de dades, etc. L'any passat només hi va haver un acte, però enguany ja se n'han organitzat molts més, que es faran de manera regular cada dos o tres mesos.

Després no només hi ha biblioteques tancades, danyades i destruïdes, també n'hi ha algunes de reconstruïdes i fins i tot de noves com la nova biblioteca de la ciutat de Dernove, a la regió de Sumy. I aquest és un senyal important perquè a les comunitats locals les biblioteques són centres amb funcions socials importants i, de vegades, són l'únic lloc on es pot trobar connexió a Internet.

Les biblioteques són importants centres multifuncionals. Com que no hi ha un lloc completament segur a Ucraïna, molts refugis antiaeris es troben a les biblioteques de diverses ciutats d'Ucraïna. I durant les llargues i repetitives alarmes que mantenen la gent durant llargs períodes en acollida, es llegeix, es reciten poesies, es juga a jocs de taula i de vegades es canta, entre altres activitats que es fan a la biblioteca. Per a milions d'ucraïnesos obligats a abandonar les seves llars i fugir a altres països o altres regions d'Ucraïna, de l'agressió russa, les biblioteques també serveixen com a centres logístics per a persones desplaçades que reben assistència informativa sobre diversos temes. També solen ser el lloc on els estudiants accedeixen a l'escola a través de la plataforma digital "Escola en línia d'Ucraïna" creada durant la pandèmia. Finalment, les biblioteques ofereixen serveis gratuïts d'assessorament psicològic, artteràpia o biblioteràpia per alleujar l'estrès provocat per la guerra. Per a cadascuna d'aquestes activitats es presta especial atenció als infants.

A les biblioteques, hi ha una forma subtil de resistència a la propaganda i la desinformació. De fet, els bibliotecaris organitzen cursos de formació sobre alfabetització informativa i mediàtica i competències digitals imprescindibles, sobretot en temps de guerra. Des del 2020, l'Associació de Biblioteques d'Ucraïna col·labora amb el Ministeri de Transformació Digital i

amb diversos programes de l'ONU per establir centres de formació digital a les biblioteques. Amb més de 2.000 centres, les biblioteques tenen un paper actiu en l'educació digital de la població.

Durant anys, les nostres biblioteques han sigut el lloc on s'aprenen llengües estrangeres, especialment l'anglès. Des del 24 de febrer, hi ha hagut un augment significatiu de la demanda de cursos d'ucraïnès per part dels ucraïnesos que parlen rus com a llengua materna. Així, cada cop més biblioteques van haver d'ampliar els seus serveis per permetre estudiar la llengua ucraïnesa. Una enquesta realitzada per iniciativa del govern de Kíev, a través d'una aplicació mòbil anomenada Kíev Digital, mostra que el 33 % de les persones entrevistades van canviar la seva llengua del rus a l'ucraïnès, el 86 % parla ucraïnès com a parlant nadiu i només el 12 % parla el rus com a llengua nadiua.

Les biblioteques són importants centres multifuncionals. Com que no hi ha un lloc completament segur a Ucraïna, molts refugis anti-aeris es troben a les biblioteques de diverses ciutats d'Ucraïna.

A més, els bibliotecaris participen en activitats de voluntariat com la producció de xarxes de camuflatge, la recollida d'aliments i paquets d'aliments, la preparació de barretes energètiques, l'enviament de llibres ucraïnesos a les biblioteques europees, la distribució d'ajuda humanitària, etc.

El 23 de novembre del 2022, el dia que es va celebrar la Conferència Anual de l'Associació de Biblioteques d'Ucraïna, va començar l'apagada. Les biblioteques d'aleshores feien tot el

possible per aconseguir generadors i continuar amb la feina sense interrupcions. Des d'aleshores, les biblioteques s'han convertit en llocs inviolables de resistència on, sota qualsevol circumstància, és possible escalfar-se, carregar els telèfons i treballar utilitzant Internet.

Aquests temps difícils ens han demostrat que la comunitat bibliotecària no té límits. Des dels primers dies de la invasió, hem sentit un suport increïble dels nostres col·legues d'arreu del món, que ens han donat costat a través de les diferents organitzacions professionals internacionals, associacions de biblioteques, però també biblioteques nacionals, universitàries i públiques. Per això, estem infinitament agraïts a tots aquells que ens donen suport i ens ajuden en la nostra lluita per la llibertat i la independència.

El primer programa d'assistència financera per a biblioteques i bibliotecaris afectats per la guerra entre Rússia i Ucraïna va ser promogut per l'Associació Americana de Biblioteques (*American Library Association, ALA*) en col·laboració amb l'Associació de Biblioteques d'Ucraïna. Es tracta d'una recaptació de fons per a la comunitat de biblioteques d'Ucraïna que s'enfronta als reptes de la guerra.

A més, des de l'inici de la guerra, hem fet desenes de publicacions i entrevistes sobre Ucraïna i les biblioteques d'Ucraïna per a mitjans estrangers. I gràcies als nostres col·legues bibliotecaris hem tingut nombroses oportunitats de parlar en esdeveniments internacionals grans i petits, com el Congrés de Biblioteques d'Alemanya, l'IFLA, l'ALA, LIBER, la Fira del Llibre de Frankfurt, TEXT a Florència, etc.

Fins i tot en les circumstàncies més difícils, els bibliotecaris han desenvolupat professionalment la seva tasca de recollida, organització i conservació de documents sobre la guerra. Aquest és un dret i un deure dels bibliotecaris i, de fet, des del sisè dia des de l'inici de la guerra

A les biblioteques, hi ha una forma subtil de resistència a la propaganda i la desinformació. De fet, els bibliotecaris organitzen cursos de formació sobre alfabetització informativa i mediàtica i competències digitals imprescindibles, sobretot en temps de guerra.

a Ucraïna, hem pres mesures per recollir documents sobre la guerra. En un mes, vam aconseguir fer-ho de manera coordinada i l'abril del 2022, més de 40 bibliotecaris ucraïnesos van començar a arxivar tota la documentació als servidors de Portico, una empresa nord-americana de preservació digital a llarg termini que treballa amb biblioteques i editors per preservar la informació de contingut acadèmic.

Salvar les col·leccions de les biblioteques i el patrimoni cultural és un dels objectius més importants que estem aconseguint juntament amb la comunitat mundial. Al febrer, es van anunciar plans per crear la Biblioteca Digital Nacional d'Ucraïna. El projecte està coordinat per l'Associació de Biblioteques d'Ucraïna i es porta a terme sota els auspicis del Ministeri de Cultura i Política d'Informació d'Ucraïna, amb el suport financer de la UNESCO i en cooperació amb l'IFLA i SUCHO.³ En la primera part d'aquest any, amb el suport d'experts internacionals, desenvoluparem el concepte, el full de ruta i el pressupost de la Biblioteca Digital Nacional.

Un altre repte al qual s'enfronten les nostres biblioteques és la manca de desenvolupament de les col·leccions. Al voltant del 50 % de les col·leccions de les biblioteques d'Ucraïna consisteixen en llibres publicats a la Unió Soviètica sovint en línia amb la propaganda soviètica i imperial. Molts d'aquests llibres es troben en mal estat físic i no estan actualit-

3. *Saving Ukrainian Cultural Heritage Online (SUCHO)*. [S. l.]: SUCHO, 2023. <https://www.sucho.org/> [Consulta: 12/07/2023].

zats, per la qual cosa no són sol·licitats pels lectors. De fet, en els darrers 10 anys la majoria de biblioteques públiques no han disposat de pressupost per a la compra de llibres i, per tant, la donació de llibres ha estat la principal font de desenvolupament de la col·lecció. A més, durant diversos anys, l'Estat ha centralitzat la compra de llibres a través de l'Institut del Llibre d'Ucraïna. Des del 2018, només hi ha 700 biblioteques que reben llibres nous cada any, però en l'últim any, per manca de fons, no han rebut cap llibre.

Vegem ara la situació dels editors ucraïnesos: l'any 2022, el nombre d'editorials es va reduir a la meitat, mentre que el nombre de títols va passar de 21.000 a 8.500 i els títols, d'uns 45 milions, van passar de poc més de 8 milions.

Any	Títols	Còpies (mln)	Editors
2019	24.416	61,25	
2020	18.967	41,95	1.038
2021	21.095	44,75	1.065
2022	8.557	8,34	549

Taula 1: Evolució de les publicacions d'editors ucraïnesos.

Quins són els reptes als quals s'enfronten els editors d'Ucraïna? Primer de tot a problemes logístics, ja que moltes editorials, així com empreses impressores i els seus magatzems, han quedat destruïdes, després hi ha l'emigració de professionals a l'estranger i, finalment, l'escassetat i l'augment del preu del paper. Per exemple, una tona de paper va costar uns 25.000 hrívnia⁴ d'Ucraïna abans de la guerra, ara costa 75 mil i, per tant, el preu dels llibres al mercat també ha augmentat un 30 %.

No obstant això, l'interès i la demanda de llibres ucraïnesos a l'estranger ha augmentat i això és un signe positiu d'esperança per superar la crisi editorial a Ucraïna. A això cal afegir-hi que al juny del 2022 el Parlament va votar

a favor d'una llei especial, llavors signada pel president, per donar suport a la publicació i distribució de llibres ucraïnesos.

Malgrat les difícils condicions, un altre senyal positiu arriba de l'obertura d'algunes llibreries noves. No n'hi ha moltes, però val la pena esmentar-les: la llibreria Vivat Publishing inaugurada a Kíev el 2 d'octubre del 2022 i la llibreria The Ye inaugurada a Uzhorod el 30 de desembre del 2022.

La popularitat que va començar durant la pandèmia dels audiollibres i llibres electrònics, el 2022 amb l'inici de la guerra es va confirmar la venda a les plataformes Librarius i ABook. Així ho demostra el catàleg amb més de 52.000 llibres electrònics a Yakaboo i l'obertura d'alguns nous agregadors de llibres electrònics, com l'EPUB.

A l'estranger, l'interès i la demanda de llibres ucraïnesos ha augmentat principalment perquè milions d'ucraïnesos que van fugir a altres països volen llegir llibres en llengua ucraïnesa. Amb aquesta finalitat, l'Institut del Llibre d'Ucraïna treballa per garantir que els llibres ucraïnesos es distribueixin a l'estranger i que les biblioteques de diferents països els rebin. Cal destacar el catàleg especial publicat a la plataforma *Books from Ukraine* de la Fira del Llibre de Frankfurt, que presenta títols de més de 50 editorials, així com els contactes dels titulars dels drets d'autor, de tots els llibres esmentats.

A més, cada cop apareixen més llibres electrònics ucraïnesos a plataformes estrangeres, inclos OverDrive.

També cal destacar algunes iniciatives sobre l'accessibilitat dels llibres ucraïnesos a l'estranger i entre aquests *Llibres sense taulers* de la Fundació Charity Library Country; prestatgeries ucraïneses de la dona del primer ministre, Olena Zelenska; i de nou *Una maleta amb lli-*

4. La hrívnia és la moneda d'Ucraïna.

Un altre repte al qual s'enfronten les nostres biblioteques és la manca de desenvolupament de les col·leccions.

bres (una maleta amb llibres) de l'Institut Goethe d'Ucraïna. Finalment, com a part de la iniciativa *Books follow*, coordinada per la Biblioteca Pública de la ciutat de Kíev, es van enviar llibres en ucraïnès a 54 biblioteques d'Europa i Japó. Finalment, sovint em pregunten si el paper de

les biblioteques va canviar amb la guerra. La meua resposta és que la funció pública i social de les biblioteques com a comunitat acollidora, formadora i inclusiva només ha estat reconfirmada per la guerra.

L'últim any per als ucraïnesos va ser un febrer llarg i interminable que continua fins avui. La guerra ha canviat profundament les nostres vides. Junts com a comunitat i poble d'Ucraïna, i cadascun des del seu costat, treballarem incansablement per guanyar i per viure. ■

